

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ

**КОЛЕДЖ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА «КИЇВСЬКА МУНІЦИПАЛЬНА
АКАДЕМІЯ ТАНЦЮ ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ»**

(КМАТ ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ)

УХВАЛЕНО

Рішенням Вченої ради
Коледжу хореографічного мистецтва
«КМАТ імені Сержа Лифаря»

Протокол № 5 від 30.06.2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Коледжу хореографічного
мистецтва «КМАТ імені Сержа
Лифаря»

_____ Вячеслав КОЛОМІЄЦЬ

30 червня 2025 р.

**ТЕХНІКА ВИКОНАННЯ ТА МЕТОДИКА
ВИКЛАДАННЯ ТАНЦЮ (КЛАСИЧНОГО ТА
НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО)**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
освітнього компоненту підготовки бакалавра**

**галузі знань 02 "КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО"
спеціальності 024 "ХОРЕОГРАФІЯ"
IV курс**

Київ – 2025

Обговорено та рекомендовано до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін (протокол №7 від 30.06.2025 р.).

Обговорено та рекомендовано до використання в освітньому процесі на засіданні Навчально-методичної ради КМАТ імені Сержа Лифаря (протокол № 3 від 27.06.2025р.).

Укладачі:

Бобровник Ю.В., старший викладач кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін, завідувач відділення народної хореографії Фахового коледжу КМАТ імені Сержа Лифаря;

Прянічніков В.В., старший викладач кафедри хореографічного та мистецьких дисциплін КМАТ імені Сержа Лифаря.

Викладачі:

Бобровник Ю.В., старший викладач кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін, завідувач відділення народної хореографії Фахового коледжу КМАТ імені Сержа Лифаря;

Прянічніков В.В., старший викладач кафедри хореографічного та мистецьких дисциплін КМАТ імені Сержа Лифаря.

Техніка виконання та методика викладання танцю (класичного та народно-сценічного). Робоча програма освітнього компоненту підготовки бакалавра. / укладачі: Бобровник Ю.В., Прянічніков В.В.– К.: КМАТ імені Сержа Лифаря, 2025 р. – 54 с.

© КМАТ імені Сержа Лифаря, 2025

ЗМІСТ

1. Опис освітнього компоненту	4
2. Мета та завдання освітнього компоненту	4
3. Програма освітнього компоненту	7
4. Структура освітнього компоненту	40
5. Теми практичних занять	41
6. Теми індивідуальних занять	42
7. Теми для самостійного опрацювання	43
8. Методи та форми навчання	44
9. Методи та форми контролю	44
10. Оцінювання результатів навчання	45
11. Методичне забезпечення	47
12. Рекомендована література	48
13. Контрольні питання та практичні завдання	52

1. Опис освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість кредитів 1-4 курси – 32 4-й курс - 8 кредитів	Галузь знань 02 Культура і мистецтво Спеціальність 024 Хореографія	Нормативна
		Денна форма навчання
Загальна кількість годин – 960 4-й рік навчання – 240	Перший (бакалаврський) рівень	Рік підготовки
		4-й
		Семестр
		VII-VIII-й
		Лекції
		12
		Практичні
		124
		Індивідуальні заняття
		8
		Самостійна робота
		96
		Вид контролю: залік VII-й сем.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 60% / 40%.

2. Мета та завдання освітнього компоненту

Мета: оволодіння теоретико-методологічними основами викладання та принципами композиційної побудови хореографічного твору; формування комплексу фахових виконавських компетентностей та розкриття педагогічного потенціалу, необхідних для ефективної професійної діяльності майбутніх керівників та викладачів хореографічних колективів.

Основними завданнями вивчення освітнього компоненту є:

- теоретично та практично засвоїти методику викладання елементів та вправ народно-сценічного танцю;
- ознайомити з етнокультурною специфікою хореографічного мистецтва народів світу;
- розвинути навички аналітичного оцінювання творчих процесів у сучасному хореографічному просторі;
- вивчити логіку побудови та закономірності опанування exercise;

- підвищити рівень виконавської культури та технічного арсеналу в межах класичної школи та народно-сценічного танцю;
- навчити алгоритмам побудови навчального заняття, адаптованого під потреби різних вікових груп;
- підготувати до практичного впровадження здобутих знань у майбутній педагогічній та керівній діяльності;
- стимулювати розвиток інтелектуального та креативного потенціалу майбутнього фахівця.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі ВО повинні:
знати:

- термінологічну базу хореографічного мистецтва та правила її застосування;
- техніку виконання та методику викладання базових елементів відповідно до етапів підготовки;
- алгоритми аналізу типових помилок та ефективні методичні прийоми їх корекції;
- структуру та послідовність частин exercise;
- композиційні принципи побудови навчальних танцювальних комбінацій;
- психолого-педагогічні засоби розвитку професійних та особистісних якостей здобувачів освіти;
- критерії музичного добору та принципи взаємодії хореографа з концертмейстером.

вміти:

- komponувати та якісно демонструвати хореографічний матеріал різного ступеня складності, адаптуючи його до можливостей конкретного колективу;
- діагностувати виконавські помилки, застосовувати дієві методичні прийоми для їх подолання та володіти культурою професійного спілкування;
- здійснювати добір музичного супроводу відповідно до його змісту та працювати в творчому тандемі з концертмейстером;
- трансформувати вивчену танцювальну лексику у цілісні хореографічні образи та розгорнуті композиційні форми.

розуміти:

- концептуальні засади класичного та народно-сценічного танцю як взаємопов'язаних складових професійної хореографічної освіти та їх роль у формуванні цілісної виконавської й педагогічної системи підготовки фахівця;
- закономірності поетапного опанування танцювальної лексики, принципи та логіку побудови навчального процесу з урахуванням вікових, фізіологічних і психолого-педагогічних особливостей здобувачів освіти;

- взаємозв'язок технічної, координаційної та виразної складових виконання хореографічних рухів, а також механізми формування виконавської майстерності;
- значення музичного оформлення як структуро-утворювального та художньо-виразного чинника уроку, принципи синхронізації музичної та рухової форм, особливості професійної взаємодії викладача з концертмейстером;
- методичні принципи побудови танцювальних комбінацій, етюдних форм і цілісних хореографічних композицій відповідно до навчальних, виховних та художніх завдань;
- специфіку стилістики, манери виконання та образно-пластичної мови класичного та народно-сценічного танцю.

Опанування освітнім компонентом сприяє формуванню наступних компетентностей:

Спеціальні компетентності (СК):

СК04. Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).

СК05. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти.

СК06. Здатність використовувати і розробляти сучасні інноваційні та освітні технології в галузі культури і мистецтва.

СК07. Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.

СК12. Здатність використовувати принципи, методи та засоби педагогіки, сучасні методики організації та реалізації освітнього процесу, аналізувати його перебіг та результати в початкових, профільних, фахових закладах освіти.

СК13. Здатність використовувати традиційні та інноваційні методики для діагностування творчих, рухових (професійних) здібностей, їх розвитку відповідно до вікових, психолого-фізіологічних особливостей суб'єктів освітнього процесу.

СК14. Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб.

СК15. Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проєкту.

Опанування освітнім компонентом сприяє наступним **результатам навчання:**

ПР09. Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПР10. Розуміти хореографію як засіб ствердження національної самосвідомості та ідентичності.

ПР12. Відшуковувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності.

ПР15. Мати навички використання традиційних та інноваційних методик викладання фахових дисциплін.

ПР17. Мати навички викладання фахових дисциплін, створення необхідного методичного забезпечення і підтримки навчання здобувачів освіти.

ПР18. Знаходити оптимальні підходи до формування та розвитку творчої особистості.

ПР19. Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.

ПР20. Вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах.

Узгодження змісту освітнього компонента з програмними результатами навчання та спеціальними компетентностями

Розділ освітнього компонента	ПР	СК	Відображення в змісті розділу
РОЗДІЛ 13. Методика виконання та викладання розділу «Allegro»	ПР09, ПР15, ПР19, ПР20	СК04, СК12, СК14	Розділ спрямований на опанування професійної термінології та методики виконання й викладання стрибкових елементів класичного танцю, удосконалення технічної майстерності, координації, динаміки руху, а також розвиток здатності добирати оптимальні виконавські прийоми з урахуванням педагогічних завдань.
РОЗДІЛ 14. Методика створення етюдної форми	ПР12, ПР18, ПР19	СК07, СК13, СК14	Зміст розділу передбачає розвиток творчого мислення, уміння аналізувати та синтезувати хореографічний матеріал, формувати етюд як засіб художнього висловлювання, а також застосовувати методики розвитку рухових і творчих здібностей відповідно до індивідуальних можливостей здобувачів освіти.
РОЗДІЛ 15. Формування уроку класичного танцю	ПР10, ПР15, ПР17	СК05, СК06, СК12	Розділ орієнтований на формування навичок планування та побудови уроку класичного танцю з використанням міждисциплінарних зв'язків, традиційних і інноваційних освітніх технологій, створення методичного забезпечення та організації ефективного навчального процесу.
РОЗДІЛ 16. Техніка професійного виконання рухів та методика їх викладання	ПР09, ПР19, ПР20	СК04, СК14, СК15	Розділ забезпечує удосконалення професійної техніки виконання рухів, застосування виконавських прийомів як художнього засобу, підготовку до концертно-сценічної діяльності та підпорядкування технічних навичок завданням хореографічного проєкту.

Пояснення: Зміст розділів освітнього компонента вибудований відповідно до логіки поетапного формування у здобувачів освіти виконавських, педагогічних і творчих умінь, необхідних для професійної діяльності у сфері хореографічного мистецтва. Узгодження розділів зі спеціальними компетентностями СК04, СК05, СК06, СК07, СК12, СК13, СК14, СК15 забезпечує поєднання технічної підготовки, методичної обґрунтованості та творчого підходу до викладання і виконання класичного танцю.

Програмні результати навчання ПР09, ПР10, ПР12, ПР15, ПР17, ПР18, ПР19, ПР20 реалізуються комплексно — від оволодіння професійною термінологією та методикою викладання до розвитку творчої особистості, удосконалення виконавських навичок і готовності до концертно-сценічної діяльності. У сукупності це забезпечує формування цілісної професійної компетентності здобувачів освіти та їхню підготовленість до практичної роботи у виконавській і педагогічній сферах хореографічного мистецтва.

3. Програма освітнього компоненту

РОЗДІЛ 13. Методика виконання та викладання розділу «Allegro».

Тема 67. Базові стрибки. Основні принципи виконання та етапи вивчення.

Послідовність вивчення, правила виконання, та методичні рекомендації виконання стрибків. Класифікація стрибків залежності від прийому відштовхування та приземлення стрибки.

Поєднання різних видів стрибків в одну комбінацію в залежності від року навчання.

Різновиди стрибків:

- temps sauté;
- changement de pied;
- pas echappe;
- sissonne ouverte;
- sissonne ferme;
- всі види assemble;
- всі види jete;
- cabriole.

Виконання стрибків за різними етапами вивчення.

Практичне заняття

Мета: набуття навичок відштовхування, злету та приземлення при виконанні стрибків. Засвоєння етапів вивчення стрибків.

Завдання

1. Виконати маленькі стрибки (temps sauté, changement de pied, pas assemble, pas jete, pas ballonne).

2. Виконати середні стрибки (pas echappe, sissonne ferme, sissonne ouverte на 45*, cabriole на 45*, rond de jambe en l'air sauté).

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати типові труднощі, що виникають при виконанні базових стрибків.
2. Скласти стрибкові комбінації за різними етапами вивчення.
3. Удосконалити техніку точного та легкого відштовхування та приземлення при виконанні базових стрибків.

Питання для самоперевірки

1. Які структурні фази стрибка?
2. Яке значення мають виворотність, сила ніг та підтягнутість корпусу під час виконання стрибків?
3. У чому полягає поступове ускладнення комбінацій стрибків в процесі навчання?
4. За яким принципом класифікують стрибки?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахекян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахекян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККіМ, 2003. 115 с.
4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах. - 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л., 2003. – 160 с.
7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 68. Зв'язуючі та допоміжні стрибки. Основні принципи виконання та етапи вивчення.

Поняття, послідовність вивчення, правила виконання та методичні рекомендації виконання зв'язуючих та допоміжних стрибків.

Різновиди зв'язуючих та допоміжних стрибків:

- pas glissade;
- pas balance;
- petit pas chasse;
- pas de basque вперед та назад;
- temps leve в позах I та II arabesque;
- pas tombe;
- leve.

Виконання зв'язуючих та допоміжних стрибків в «чистому» вигляді. Поєднання їх з базовими (основними) стрибками в стрибкову комбінацію.

Практичне заняття

Мета: набуття навичок легкості та швидкості ніг. Засвоєння етапів вивчення зв'язуючих та допоміжних стрибків.

Завдання

1. Виконати pas glissade, petit pas chasse, pas tombe, pas de basque, temps leve в позах I та II arabesque, leve.
2. Виконати комбінації з поєднанням основних та зв'язуючих стрибків.

Завдання для самостійної роботи

1. Визначити функціональне призначення зв'язуючих та допоміжних стрибків у танцювальних комбінаціях та варіаціях.
2. Скласти комбінацію, у якій зв'язуючі та допоміжні стрибки поєднані з основними.
3. Розвинути легкість, швидкість і координаційну точність роботи ніг при виконанні зв'язуючих та допоміжних стрибків.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає відмінність між зв'язуючими та основними стрибками?
2. Які етапи навчання характерні для опанування зв'язуючих та допоміжних стрибків?
3. Як зв'язуючі та допоміжні стрибки сприяють розвитку динаміки в комбінації?
4. Чому важливо розвивати техніку виконання зв'язуючих та допоміжних стрибків?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахеян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.

3. Ахекян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККіМ, 2003. 115 с.
4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах.- 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л., 2003. – 160 с.
7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 69. Ускладненні стрибки з заносками. Основні принципи виконання та етапи вивчення.

Поняття, послідовність вивчення, правила виконання та методичні рекомендації виконання стрибків з заносками.

Різновид заносок:

- стрибки групи pas battu;
- стрибки групи entrechats;
- стрибки групи brise.

Виконання стрибків з заносками за різними етапами вивчення.

Практичне заняття

Мета: набуття навичок швидких та чітких ударів однієї ноги об іншу. Засвоєння етапів вивчення заносок та їх класифікації.

Завдання

1. Виконати pas echappe battu, pas assemble battu, pas jete battu, pas ballonne battu).
2. Виконати entrechat quatre, royal та entrechat trois.
3. Виконати brise та brise dessus-dessous.

Завдання для самостійної роботи

1. Охарактеризувати структуру стрибків з заносками.
2. Скласти комбінацію з використанням стрибків з заносками.
3. Опрацювати координацію роботи ніг і корпусу під час виконання стрибків з заносками на різних етапах вивчення.

Питання для самоперевірки

1. Що означає термін «заноска» у контексті техніки стрибків?
2. На які групи поділяють стрибки з заносками? Наведіть приклади.

3. На якому етапі навчання класичному танцю вводиться виконання стрибків з заносками?
4. Які підготовчі вправи рекомендуються застосовувати перед вивченням стрибків з заносками?
5. Яке значення мають стрибки з заносками у сценічному репертуарі?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахеян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахеян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАККіМ, 2003. 115 с.
4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах. - 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л.. 2003. – 160 с.
7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 70. Великі стрибки. Основні принципи виконання та етапи вивчення.

Поняття, послідовність вивчення, правила виконання та методичні рекомендації виконання великих стрибків.

Різновид великих стрибків:

- grand assemble;
- grand jete в різноманітні пози;
- grand jete entrelace;
- grand fouette sauté;
- grand pas de chat;
- grand cabriole.

Виконання великих стрибків з різних підходів.

Практичне заняття

Мета: розвиток висоти стрибка та ballon. Засвоєння етапів вивчення великих стрибків.

Завдання

1. Виконати grand assemble.
2. Виконати grand jete в різноманітні пози.
3. Виконати grand jete entrelace.
4. Виконати grand fouette sauté.
5. Виконати grand pas de chat.
6. Виконати grand cabriole.

Індивідуальне заняття

Мета: корекція індивідуальних технічних труднощів при виконанні великих стрибків, розвиток сили поштовху та висоти стрибка.

Завдання

1. Відпрацювати координацію рухів корпусу, рук і ніг у повітрі при виконанні різноманітних великих стрибків.
2. Досягти еластичного, контрольованого приземлення з чіткою амортизацією через demi-plié.

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати роль великих стрибків у чоловічому та жіночому репертуарі.
2. Скласти комбінацію з використанням великих стрибків.
3. Досягти збільшення висоти та амплітуди стрибка при виконанні великих стрибків.

Питання для самоперевірки

1. Що означає термін ballon?
2. Які технічні характеристики мають великі стрибки?
3. Які м'язові групи найбільше працюють під час виконання великих стрибків?
4. З яких підходів виконують великі стрибки?
5. Від яких факторів залежить успішність виконання великих стрибків?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахеян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахеян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККиМ, 2003. 115 с.
4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах.- 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л., 2003. – 160 с.

7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 71. Стрибки en tournant. Основні принципи виконання та етапи вивчення.

Поняття, послідовність вивчення, правила виконання та методичні рекомендації виконання стрибків en tournant.

Різновиди стрибків en tournant:

- базові стрибки en tournant на 1/4, 1/2 та цілий оберт (temps sauté з changment de pied, pas echappe з поворотом, sissonne simple, sissonne tombe, sissonne ouverte, pas assemble, pas jete, pas emboite);
- великі стрибки en tournant (grand assemble, sadebasque, grand jete з croisee до croise, pas jete en l'air en tournant в I arabesque).

Виконання стрибків en tournant з різних підходів.

Практичне заняття

Мета: набуття навичок контролю осі обертання під час стрибка. Засвоєння етапів вивчення стрибків en tournant.

Завдання

1. Виконати основні стрибки з обертотом на 1/4,1/2 кола та цілий оберт.
2. Виконати великі стрибки en tournant.
3. Виконати великі стрибки en tournant з просуванням по колу.

Індивідуальне заняття

Мета: корекція індивідуальних технічних труднощів при виконанні стрибків en tournant; формування стабільного контролю осі обертання та координації рухів у повітрі.

Завдання

1. Відпрацювати утримання вертикальної осі корпусу під час обертання у стрибку.
2. Підвищити впевненість виконання стрибків en tournant з різних підходів.

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати послідовність вивчення стрибків en tournant.
2. Скласти комбінацію з використанням стрибків en tournant.
3. Закріпити навички стабільного контролю осі обертання при виконанні стрибків en tournant.

Питання для самоперевірки

1. З яких підготовчих вправ починається опанування стрибків en tournant?
2. Яка послідовність вивчення стрибків en tournant?

3. Які фізичні якості є ключовими для успішного виконання стрибків en tournant?
4. За яким принципом складається комбінація використанням з стрибків en tournant?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахеян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахеян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККіМ, 2003. 115 с.
4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах. – 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л.. 2003. – 160 с.
7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 72. Tours en l'air. Основні принципи виконання та етапи вивчення.

Поняття, послідовність вивчення, правила виконання та методичні рекомендації виконання tours en l'air.

Різновиди tours an l'air:

- tours an l'air з V позиції в V;
- tours an l'air прийомом sissonne simple;
- tours an l'air прийомом sissonne tombee;
- tours an l'air прийомом sissonne ouverte (в IV позицію, на 90* в I arabesque, на одно коліно).

Виконання tours en l'air з різних підходів.

Практичне заняття

Мета: набуття навичок обертання в повітрі. Засвоєння етапів вивчення tours en l'air.

Завдання

1. Виконати tours an l'air з V позиції в V(один та два оберти).

2. Виконати tours an l'air прийомом *sissonne simple* (один та два оберти).
3. Виконати tours an l'air прийомом *sissonne tombee* (один та два оберти).
4. Виконати tours an l'air прийомом *sissonne ouverte* в IV позицію, на 90° в I arabesque, на одно коліно (один та два оберти).

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати значення tours an l'air для опанування віртуозною технікою класичного танцю.
2. Скласти комбінацію з використанням tours an l'air за різними етапами виконання.
3. Закріпити координацію роботи рук і корпусу з метою збереження осі обертання при виконанні різних форм tours an l'air.

Питання для самоперевірки

1. Що означає термін tours an l'air?
2. Які підготовчі вправи рекомендується виконувати перед вивченням tours an l'air?
3. Які ключові вимови до виконання tours an l'air?
4. Яке значення має контроль за приземленням у техніці виконання tours an l'air?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахеян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахеян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККіМ, 2003. 115 с.
4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах. - 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л., 2003. – 160 с.
7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

РОЗДІЛ 14. Методика створення етюдної форми.

Тема 73. Вдосконалення виконавської майстерності рухів *exercise* біля станка.

Вдосконалення виконавської майстерності біля станка в народно-сценічному танці – це фундамент, на якому будується вся техніка, характер та манера виконання. Це не просто розігрів, а процес виховання «розумного» тіла, здатного передати національний колорит будь-якого танцю.

Практичне заняття

Мета: вдосконалення розвитку професійної психофізичної підготовки здобувача освіти.

Завдання

1. Відпрацювання всіх технічних аспектів *exercise* біля станка.
2. Вдосконалення специфічних нюансів манери виконання.
3. Точне виконання синкопованих рухів та складних ритмічних малюнків.

Завдання для самостійної роботи

1. Відпрацюйте динаміку: переходи від дуже повільного, в'язкого руху до максимально швидкого й чіткого в межах однієї комбінації.
2. Проаналізувати стиль: оберіть один національний характер і адаптуйте вправу *battement tendu* й *flic-flac* під цей стиль, використовуючи характерні положення рук та акценти стопи.

Питання для самоперевірки

1. Чи відповідає положення голови та погляду характеру вправи?
2. Чи працює «робоча» нога з повною амплітудою? (Особливо у вправах *grand battement jeté* або *rond de jambe*).
3. Чи відчуваєте ви різницю в напруженні м'язів при виконанні плавних рухів та різких, ударних елементів?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККиМ, 2007. – 306 с. PDF
2. Дяченко Н. О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 84с.
3. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
4. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККиМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>

5. Морозов А. І. Віртуозні рухи як феномен народного хореографічного мистецтва. Молодий вчений. 2017. № 8 (48). С. 60–63. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8/15.pdf>
6. Морозов А. І. До проблеми вивчення чоловічих віртуозних рухів в українському народно-сценічному танці. Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 26. С. 309–316. PDF
7. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАКККиМ, 2023. 219 с. PDF

Тема 74. Методика створення етюдної форми в уроці народно-сценічного танцю. Демонстрація та обговорення.

Створення етюдної форми — це перехідний етап від технічних вправ (exercice) до художнього виконання. Етюд поєднує в собі техніку, музикальність, акторську майстерність та композиційну логіку.

Практичне заняття

Мета: навчити здобувачів синтезувати вивчені елементи народної хореографії в цілісний художній образ, розвиваючи при цьому координаційну свободу, артистизм та відчуття стилю конкретної народності.

Завдання

1. Оволодіння навичками поєднання окремих рухів у логічні зв'язки (фрази).
2. Освоєння малюнку танцю та вміння відображати в рухах структуру музичного твору.
3. Розвиток міміки, жестів та емоційного забарвлення, характерного для обраного народу.
4. Методичні рекомендації щодо основних етапів створення етюду.
5. Демонстрація та обговорення створених етюдів.

Індивідуальне заняття

Мета: допомогти здобувачу опанувати методику побудови етюдної форми.

Завдання

1. Етапи створення етюдної форми.
2. Демонстрація та практичне втілення.
3. Обговорення та аналіз результатів.

Завдання для самостійної роботи

1. Оберіть 3 базові рухи одного народу і створіть із них 8 тактів комбінації, змінюючи ракурси (épaulement).
2. Візьміть один і той самий лексичний матеріал і виконайте його спочатку в повільному темпі (лірично), а потім у швидкому (запально), зберігаючи чистоту виконання.
3. Перегляньте відеоматеріали постановок професійних ансамблів і занотуйте, як балетмейстер використовує переходи між фігурами.

Питання для самоперевірки

1. Чи відповідає лексика етюдів обраному регіону? (Наприклад, чи не змішуються рухи центральної України з рухами Закарпаття).
2. Чи є в етюді композиційна логіка? Чи кожен наступний рух витікає з попереднього, чи це просто набір непов'язаних елементів?
3. Як працюють руки та корпус? Чи допомагають вони створювати образ, чи залишаються статичними («академічними»)?
4. Чи витримано темпоритм? Чи встигає виконавець чітко відпрацьовувати ногами дрібну техніку в заданому темпі?
5. Взаємодія в етюді: Чи є контакт з партнером, чи кожен танцює окремо?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Бернадська Д. П. Феномен синтезу мистецтв у сучасній українській сценічній хореографії: Автореф. дис. канд. мистецтвознавства. : 17.00.01 / Д. П. Бернадська; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. - К., 2005. - 20 с. - укр. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2013_7_11
2. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАККиМ, 2007. – 306 с. PDF
3. Грек В. А. Інтерпретація народного танцю засобами сучасної хореографії. Актуальні питання культурології. Випуск 17/2017 С. 168-172. PDF
4. Дяченко Н. О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 84с.
5. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
6. Зубатов С. Стиль викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92с.
7. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАККиМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
8. Морозов А. І. Віртуозні рухи як феномен народного хореографічного мистецтва. Молодий вчений. 2017. № 8 (48). С. 60–63. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8/15.pdf>
9. Морозов А. І. До проблеми вивчення чоловічих віртуозних рухів в українському народно-сценічному танці. Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 26. С. 309–316. PDF
10. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАККиМ, 2023. 219 с. PDF

Тема 75. Характерні особливості, техніка виконання та методика викладання рухів і комбінацій в характері Італійського танцю.

Італійський народно-сценічний танець відзначається надзвичайною енергією, темпераментом та віртуозністю. Вивчення цього стилю збагачує виконавця навичками швидкої роботи стоп, координації з використанням музичних інструментів (тамбурин, кастаньєти) та розвиває витривалість.

Практичне заняття

Мета: опанувати специфічну техніку швидких переступань та стрибків, розвинути легкість і рухливість корпусу, а також навчитися передавати життєрадісний, емоційно піднесений характер італійського народу.

Завдання

1. Характерні особливості виконання рухів.
2. Засвоєння ритмічної основи танцювальних елементів Італії.
3. Опанування координації з аксесуарами.

Індивідуальне заняття

Мета: оволодіння стилістичними особливостями італійського танцю через розвиток координації рук та технічну відточеність дрібних стрибків.

Завдання

1. Техніка виконання основних рухів.
2. Методика викладання етапів складних рухів.
3. Обговорення, аналіз та виправлення помилок.

Завдання для самостійної роботи

1. Відпрацюйте серію швидких *changement de pieds/pas de chat*, намагаючись досягти ефекту «зависання» у повітрі, що характерно для італійської манери.
2. Відпрацювати координаційні складні елементи з нахилами корпусу, швидким просуванням (коло, діагональ) та роботою рук.
3. Перегляньте відеоматеріал традиційної італійської «Піцики» (Pizzica) та порівняйте її з балетною (академічною) Тарантелюю. Занотуйте різницю.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає основна відмінність ритму тарантели від польки чи маршу?
2. Яка роль опорної ноги в італійських стрибках?
3. Як положення корпусу впливає на виразність італійського танцю?
4. Які технічні вимоги до виконання «ножиць» або переборів ніг?
5. Як правильно тримати та використовувати тамбурин, щоб він не заважав техніці стрибка?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Бернадська Д. П. Феномен синтезу мистецтв у сучасній українській сценічній хореографії: Автореф. дис. канд. мистецтвознавства. : 17.00.01 / Д. П. Бернадська; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. - К., 2005. - 20 с. - укр. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2013_7_11

2. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККиМ, 2007. – 306 с. PDF
3. Грек В. А. Інтерпретація народного танцю засобами сучасної хореографії. Актуальні питання культурології. Випуск 17/2017 С. 168-172. PDF
4. Дяченко Н. О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 84с.
5. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
6. Зубатов С. Стиль викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92с.
7. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККиМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
8. Морозов А. І. Віртуозні рухи як феномен народного хореографічного мистецтва. Молодий вчений. 2017. № 8 (48). С. 60–63. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8/15.pdf>
9. Морозов А. І. До проблеми вивчення чоловічих віртуозних рухів в українському народно-сценічному танці. Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 26. С. 309–316. PDF
10. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі: матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ: НАКККиМ, 2023. 219 с. PDF

Internet-ресурси:

11. Balanchine Tarantella
https://www.youtube.com/watch?v=ypB6dk3nlUg&list=RDypB6dk3nlUg&start_radio=1
12. Bournonville: Tarantella Napoli
https://www.youtube.com/watch?v=12QISnvFlk0&list=RD12QISnvFlk0&start_radio=1
13. Galicia en Danza – Tarantella
<https://www.youtube.com/watch?v=BnbAwKlxW88>
14. Pizzica di San Vito Orchestra Etnomusa di Sapienza di Roma. Andrea de Siena Maria Carmen di Poce
https://www.youtube.com/watch?v=kjLe4ft_x0o&list=RDkjLe4ft_x0o&start_radio=1

Тема 76. Створення етюдів з виконанням технічно складних рухів на основі вивченого матеріалу.

На цьому рівні техніка перестає бути самоціллю і стає засобом виразності, де віртуозність (трюки, оберти, складна дрібна пластика) органічно вплітається в художню тканину танцю.

Практичне заняття

Мета: досягнення виконавської зрілості через поєднання максимальної технічної складності з артистизмом.

Завдання

1. Створення етюдів на основі вивченого матеріалу та з різним темповим наповненням.
2. Відпрацювання чистоти виконання та професійної витривалості.
3. Розуміння технічної складності рухів та безпека їх виконання.

Завдання для самостійної роботи

1. Робота над «фінальною точкою» після складного оберту або стрибка, без зайвих переступань.
2. Відпрацювати академічну грамотність (виворотність, натягнутість стоп, координація) при високій швидкості або амплітуді.
3. Візьміть один технічно складний рух і придумайте до нього 3 різні варіанти «підходу» (préparation) та 3 варіанти виходу.

Питання для самоперевірки

1. Чи не страждає школа під час виконання трюку?
2. Як працює дихання під час оберту?
3. Чи відповідає складність руху музичному акценту?
4. Чи зберігається манера танцю в заданому характері?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Бернадська Д. П. Феномен синтезу мистецтв у сучасній українській сценічній хореографії: Автореф. дис. канд. мистецтвознавства. : 17.00.01 / Д. П. Бернадська; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. - К., 2005. - 20 с. - укр. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2013_7_11
2. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККиМ, 2007. – 306 с. PDF
3. Грек В. А. Інтерпретація народного танцю засобами сучасної хореографії. Актуальні питання культурології. Випуск 17/2017 С. 168-172. PDF
4. Дяченко Н. О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 84с.
5. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.

6. Зубатов С. Стил ь викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92с.
7. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККиМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
8. Морозов А. І. Віртуозні рухи як феномен народного хореографічного мистецтва. Молодий вчений. 2017. № 8 (48). С. 60–63. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8/15.pdf>
9. Морозов А. І. До проблеми вивчення чоловічих віртуозних рухів в українському народно-сценічному танці. Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 26. С. 309–316. PDF
10. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАКККиМ, 2023. 219 с. PDF

Internet-ресурси:

11. Balanchine Tarantella
https://www.youtube.com/watch?v=ypB6dk3nlUg&list=RDypB6dk3nlUg&start_radio=1
12. Bournonville: Tarantella Napoli
https://www.youtube.com/watch?v=12QISnvFlk0&list=RD12QISnvFlk0&start_radio=1
13. Galicia en Danza – Tarantella
<https://www.youtube.com/watch?v=BnbAwKlxW88>
14. Pizzica di San Vito Orchestra Etnomusa di Sapienza di Roma. Andrea de Siena Maria Carmen di Poce
https://www.youtube.com/watch?v=kjLe4ft_x0o&list=RDkjLe4ft_x0o&start_radio=1

РОЗДІЛ 15. Формування уроку класичного танцю.

Тема 77. Основні задачі та програмний матеріал молодших класів.

Розгляд основних завдань навчання класичного танцю в молодших класах та окресленню програмного матеріалу початкового етапу підготовки.

Розглядаються цілі формування правильної постави, базової координації рухів, розвитку гнучкості, сили та музично-ритмічного відчуття з урахуванням вікових особливостей учнів. У змісті теми подано перелік основних рухів і вправ класичного танцю, що вивчаються у молодших класах біля станка та на середині зали, а також початкові стрибки. Висвітлюється послідовність засвоєння навчального матеріалу — від простих рухів до їх поєднання в елементарні комбінації — та принципи логічного комбінування вправ. Особлива увага приділяється методичним підходам, спрямованим на поступове ускладнення матеріалу, формування правильної техніки виконання та виховання інтересу до занять класичним танцем.

Практичне заняття

Мета: сформувати цілісне уявлення про принципи побудови навчального процесу в молодших класах.

Завдання

1. Виконати exercise біля станка на основі програми молодших класів .
2. Виконати exercise на середині залу на основі програми молодших класів .
3. Виконати комбінацію розділу Allegro на основі програми молодших класів .

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати значення молодших класів для успішного подальшого навчання.
2. Побудувати комбінації з кожного розділу уроку класичного танцю на основі програми молодших класів.

Питання для самоперевірки

1. Які основні завдання стоять перед викладачем на початковому етапі навчання класичним танцем?
2. Чому важливо дотримуватися принципу поступовості у навчанні?
3. Які методичні прийоми використовуються для пояснення вправ учням в молодших класах?
4. За яким принципом будуємо комбінації для учнів молодших класів?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахеян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахеян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАККіМ, 2003. 115 с.
4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах.- 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л.. 2003. – 160 с.
7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
10. Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 78. Основні задачі та програмний матеріал середніх класів.

Розгляд основних завдань навчання класичного танцю в середніх класах та характеристика програмного матеріалу цього етапу підготовки.

Розглядається процес подальшого розвитку технічних навичок, координації рухів, сили, гнучкості та стійкості, сформованих у молодших класах. У змісті теми висвітлюються основні рухи й вправи класичного танцю, що вивчаються біля станка та на середині зали, початок вивчення обертів та стрибки середньої складності. Акцентується увага на послідовності вивчення матеріалу — від удосконалення базових елементів до введення складніших координаційних поєднань — та на принципах комбінування рухів у навчальні комбінації. Підкреслюється роль методично обґрунтованого ускладнення вправ, розвитку музичності та формування свідомого контролю техніки виконання на даному етапі навчання.

Практичне заняття

Мета: сформувати цілісне уявлення про принципи побудови навчального процесу в середніх класах.

Завдання

1. Виконати exercise біля станка на основі програми середніх класів.
2. Виконати exercise на середині залу на основі програми середніх класів.
3. Виконати комбінацію розділу Allegro на основі програми середніх класів

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати структуру уроку молодших та середніх класів.
2. Побудувати комбінації з кожного розділу уроку класичного танцю на основі програми середніх класів.

Питання для самоперевірки

1. Які основні завдання стоять перед викладачем при опануванні програми середніх класів?
2. За яким принципом відбувається підбір музичного оформлення в середніх класах?
3. Які методичні прийоми використовуються для пояснення вправ учням в середніх класах?
4. За яким принципом будуємо комбінації для учнів середніх класів?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахекян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахекян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККиМ, 2003. 115 с.
4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах. – 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.

5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л., 2003. – 160 с.
7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 79. Основні задачі та програмний матеріал старших класів.

Розгляд основних завдань навчання класичного танцю в старших класах та аналіз програмного матеріалу завершального етапу базової хореографічної підготовки.

Розглядаються питання досягнення високого рівня технічної досконалості, стійкості, координації, сили та витривалості, а також формування сценічної виразності й індивідуального виконавського стилю. У змісті теми подано перелік складних рухів і вправ класичного танцю, що опановуються біля станка та на середині зали, зокрема розгорнуті форми *adagio*, складні повороти, ускладненні стрибки, обертові рухи та елементи віртуозної техніки. Висвітлюється послідовність вивчення матеріалу від удосконалення базових елементів до їх поєднання у складні технічно та координаційно-насичені комбінації. Особлива увага приділяється принципам комбінування рухів, музично-ритмічній організації вправ та сценічній завершеності виконання.

Практичне заняття

Мета: сформувати цілісне уявлення про принципи побудови навчального процесу в старших класах.

Завдання

1. Виконати exercise біля станка на основі програми старших класів.
2. Виконати exercise на середині залу на основі програми старших класів.
3. Виконати комбінацію розділу Allegro на основі програми старших класів

Завдання для самостійної роботи

1. Проаналізувати методичні особливості проведення уроку класичного танцю в старших класах: визначити головні відмінності порівняно з молодшими та середніми класами.
2. Побудувати комбінації з кожного розділу уроку класичного танцю на основі програми старших класів.

Питання для самоперевірки

1. Які основні завдання стоять перед викладачем при опануванні програми старших класів?

2. За яким принципом відбувається підбір музичного оформлення в старших класах?
3. Які методичні прийоми використовуються для пояснення вправ учням в старших класах?
4. За яким принципом будуємо комбінації для учнів старших класів?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахеян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахеян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАККіМ, 2003. 115 с.
4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах. - 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л.. 2003. – 160 с.
7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 80. Побудова комбінацій exercise біля станка.

Методичний розгляд принципів і прийомів побудови танцювальних комбінацій *exercise* біля станка як основи формування та вдосконалення технічної майстерності виконавців. У змісті теми висвітлюється значення вправ біля станка для розвитку правильної постави, координації, сили, гнучкості та стабільності, а також їх роль у підготовці до виконання рухів на середині зали та розділу «Allegro». Розглядаються основні підходи до побудови структури комбінацій, логіка та послідовність поєднання рухів, принципи поступового ускладнення технічного матеріалу. Особлива увага приділяється закономірностям комбінування вправ, взаємозв'язку руху з музичним супроводом, ритмічній організації комбінацій та методичним вимогам до їх виконання.

Практичне заняття

Мета: сформувати вміння та навички побудови та виконання комбінацій *exercice* біля станка з урахуванням вікових особливостей.

Завдання

1. Побудувати та виконати комбінацію *plié* з використанням різних музичних розмірів та темпів.
2. Побудувати та виконати комбінацію *battement tendu* та *battement tendu jete* з поєднанням з обертовими рухами.
3. Побудувати та виконати комбінацію *fondue* та *rond de jambe en l'air* з поєднанням з *fouette*.

Індивідуальне заняття

Мета: корекція індивідуальних методичних і технічних труднощів при побудові та виконанні комбінацій *exercice* біля станка; формування усвідомленого підходу до структури комбінацій і якості їх виконання.

Завдання

1. Відпрацювати логіку поєднання рухів у комбінації відповідно до її технічного завдання.
2. Досягти точності музично-ритмічного виконання комбінацій.

Завдання для самостійної роботи

1. Побудувати комбінацію *battement frappe* та *petit battement* з поєднанням з обертовими рухами.
2. Побудувати комбінацію *adagio* з елементами *releve lent*, *developpees*, *grand rond* та *grand fouette*.
3. Досягти якісного та усвідомленого виконання комбінацій *exercice* біля станка з дотриманням технічних вимог.

Питання для самоперевірки

1. Яке значення має *exercice* біля станка для підготовки до виконання комбінацій на середині залу?
2. Які принципи слід враховувати при поєднанні рухів у комбінації?
3. Як вибір музичного оформлення впливає на якість виконання *exercice* біля станка?
4. Які основні помилки трапляються під час виконання складних комбінацій біля станка та способи їх виправлення?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахекян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахекян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАККіМ, 2003. 115 с.

4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах. - 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. - 256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. - 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л., 2003. - 160 с.
7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВАНИК Навчально-методичний посібник. - Л., 2013. - 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. - С., 2021. - 58 с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 81. Побудова комбінацій exercise на середині залу та розділу «Adagio».

Методичний розгляд принципів і прийомів побудови та виконання танцювальних комбінацій *exercise* на середині залу та розділу «Adagio». У змісті теми висвітлюється значення роботи на середині залу для формування рівноваги, стійкості, координації рухів, пластичності та виразності, а також для розвитку контролю корпусу без опори. Розглядаються основні підходи до побудови структури комбінацій, логіка та послідовність поєднання рухів, принципи трансформування вправ, засвоєних біля станка, у виконання на середині залу. Особлива увага приділяється закономірностям комбінування рухів у розділі «Adagio», взаємозв'язку руху з музичним супроводом, темпоритмічній організації комбінацій та їх адаптації відповідно до вікових і технічних особливостей здобувачів освіти.

Практичне заняття

Мета: сформувати вміння та навички побудови та виконання комбінацій *exercise* на середині залу та розділу «Adagio» з урахуванням вікових особливостей.

Завдання

1. Побудувати та виконати комбінацію маленького *adagio* з використанням різних видів *pas de bourree*.
2. Побудувати та виконати комбінацію *battement tendu* та *battement tendu jete* з поєднанням з *pirouettes en dehors* та *en dedans*.
3. Побудувати та виконати комбінацію *grand battements* з *tours* в великій пози.

Завдання для самостійної роботи

1. Побудувати комбінацію *rond de jambe par terre en tournant*.
2. Побудувати комбінацію *fongu* з елементами *tour lent*, *grand rond* та *grand fouette*.
3. Досягти цілісного, технічно точного та музично узгодженого виконання комбінацій *exercise* на середині залу та розділу «Adagio».

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає значення еxercise на середині залу для розвитку виразності, пластичності та художньої інтерпретації рухів?
2. Які основні методичні принципи слід враховувати під час поєднання рухів у танцювальній комбінації на середині залу (логіка побудови, динаміка, просторові переходи)?
3. Як добір музичного оформлення впливає на темп, ритмічну структуру та якість виконання еxercise на середині залу?
4. Які характерні технічні та координаційні помилки найчастіше виникають під час виконання складних комбінацій на середині залу та які методичні прийоми сприяють їх своєчасному усуненню?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахеян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахеян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККиМ, 2003. 115 с.
4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах. - 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л.. 2003. – 160 с.
7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Тема 82. Побудова комбінацій розділу «Allegro».

Методичний розгляд принципів і прийомів побудови та виконання стрибкових комбінацій розділу «Allegro». У змісті теми висвітлюється значення роботи над стрибковими вправами для розвитку сили, координації, стійкості, висоти стрибка та контролю положення корпусу у повітрі. Розглядаються основні підходи до побудови структури комбінацій, логіка та послідовність поєднання стрибкових і підготовчих рухів, принципи

трансформування вправ, опанованих на середині залу, у стрибкові комбінації. Особлива увага приділяється закономірностям комбінування рухів у «Allegro», музичному оформленню комбінацій, темпо-ритмічній організації та адаптації вправ відповідно до вікових і технічних особливостей здобувачів освіти.

Практичне заняття

Мета: сформувати вміння та навички побудови та виконання стрибкових комбінацій розділу «Allegro» з урахуванням вікових особливостей.

Завдання

1. Побудувати та виконати стрибкову комбінацію з поєднанням маленьких стрибків.
2. Побудувати та виконати стрибкову комбінацію з поєднанням середніх стрибків.
3. Побудувати та виконати стрибкову комбінацію з поєднанням великих стрибків.

Індивідуальне заняття

Мета: корекція індивідуальних технічних труднощів при побудові та виконанні стрибкових комбінацій; формування усвідомленого та якісного виконання стрибкових комбінацій.

Завдання

1. Досягти логічності побудови стрибкових комбінацій враховуючи тактову квадратність.
2. Відпрацювати методично-точне виконання стрибкових комбінацій.

Завдання для самостійної роботи

1. Побудувати стрибкову комбінацію узгоджуючи в ній стрибки та обертові рухи.
2. Побудувати стрибкову комбінацію зі зміною музичного рисунку в середині композиції.
3. Розвинути технічно точне, ритмічно організоване та цілісне виконання стрибкових комбінацій розділу «Allegro».

Питання для самоперевірки

1. Які основні різновиди стрибків входять до розділу Allegro та їх методичні особливості виконання?
2. За якими принципами підбирається послідовність стрибкових елементів у комбінації Allegro?
3. Як музичний розмір, темп і ритм впливають на побудову та динаміку комбінації Allegro?
4. Які методичні прийоми сприяють розвитку координації та легкості виконання в Allegro?
5. Чому важливо дотримуватися логічного наростання складності стрибків у межах однієї комбінації?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
2. Ахекян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
3. Ахекян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.:ДАКККиМ, 2003. 115 с.
4. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах. - 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. -256 с.
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л.. 2003. – 160 с.
7. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
8. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
9. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
- 10.Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

РОЗДІЛ 16. Техніка професійного виконання рухів та методика їх викладання.

Тема 83. Професійний підхід та методика виконання рухів. Вдосконалення віртуозної майстерності.

Професійний підхід до народно-сценічного танцю базується на поєднанні академічної чистоти класичної школи з автентичною специфікою народної пластики. Віртуозність у цьому контексті – це не лише швидкість, а найвища ступінь контролю над тілом, що дозволяє виконувати надскладні елементи легко та невимушено.

Практичне заняття

Мета: досягнення технічної досконалості та виконавської свободи, що дозволяють реалізувати найскладніші балетмейстерські задуми, зберігаючи при цьому стилістичну цілісність та художню виразність образу.

Завдання

1. Ключові принципи професійного виконання (методика виконання – контроль за вертикальною віссю, вміння ізолювати роботу ніг, виховання сили стопи).
2. Шлях до віртуозності (розкладання складного руху, напрацювання автоматизму).

3. Включення віртуозного елемента до танцювальної зв'язки (логічність продовження).

Завдання для самостійної роботи

1. Виконання серії трюкових елементів без зупинки, стежачи за тим, щоб останній був таким же технічно чистим, як і перший.
2. Запишіть своє виконання складного елемента на відео. Проаналізуйте помилки.
3. Поєднайте складну дробову техніку ніг із плавними, широкими рухами рук.

Питання для самоперевірки

1. Чи є «замах» перед трюком занадто помітним?
2. Чи контролюєте ви приземлення?
3. Яка амплітуда вашого руху? Чи досягаєте ви максимально можливої висоти або ширини без втрати координації?
4. Чи не змінюється вираз обличчя під час виконання трюку на вправу з надмірним напруженням м'язів?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Бернадська Д. П. Феномен синтезу мистецтв у сучасній українській сценічній хореографії: Автореф. дис. канд. мистецтвознавства. : 17.00.01 / Д. П. Бернадська; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. - К., 2005. - 20 с. - укр. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2013_7_11
2. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККиМ, 2007. – 306 с. PDF
3. Грек В. А. Інтерпретація народного танцю засобами сучасної хореографії. Актуальні питання культурології. Випуск 17/2017 С. 168-172. PDF
4. Дяченко Н. О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 84с.
5. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
6. Зубатов С. Стиль викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92с.
7. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККиМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
8. Морозов А. І. Віртуозні рухи як феномен народного хореографічного мистецтва. Молодий вчений. 2017. № 8 (48). С. 60–63. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8/15.pdf>

9. Морозов А. І. До проблеми вивчення чоловічих віртуозних рухів в українському народно-сценічному танці. Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 26. С. 309–316. PDF
10. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАКККиМ, 2023. 219 с. PDF

Тема 84. Вивчення танцювальних віртуозних елементів Іспанського танцю.

Іспанський танець є вершиною віртуозності в народно-сценічній хореографії. Він вимагає унікального поєднання математичної точності ритму та стихійної емоційності.

Методика викладання віртуозних елементів будується за принципом «від звуку до темпу»:

- Постановка корпусу: здобувач має відчутти «стрижень» – поперек міцний, плечі опущені, грудна клітка піднята. Без цієї статичності віртуозні дробі будуть «розмитими».
- Робота над звуком: спочатку удари відпрацьовуються в повільному темпі біля станка, необхідно стежити, щоб коліна були м'якими, а звук видобувався за рахунок сили стопи, а не всієї ноги.
- Ритмічні структури (compás): вивчення складних ритмів, навчитися акцентувати слабкі долі.

Практичне заняття

Мета: опанування складною технікою дрібу (*zapateado*), специфічною пластикою рук та координацією рухів із використанням кастаньєт, що в сукупності створює образ гордого, темпераментного та технічно досконалого виконавця.

Завдання

1. Розвиток сили стопи, поєднання складної ритмічної роботи ніг із плавними або різкими лініями корпусу та рук.
2. Виховання особливої постанти та характерного «іспанського погляду».
3. Опанування віртуозних елементів іспанського танцю.

Індивідуальне заняття

Мета: оволодіння технікою складних дробів (*zapateado*) та координацією рухів рук у поєднанні з віртуозними обертами.

Завдання

1. Вивчити техніку подвійних ударів, техніку «флорео» (робота кистей) та правила виконання іспанських обертів.
2. Опрацювати ключові віртуозні елементи, техніку та манеру.
3. Корекція виконаних елементів.

Завдання для самостійної роботи

1. Відпрацювати ритмічний малюнок короткої комбінації з плесканням в долоні та технікою *zapateado*.

2. Пропрацювати техніку рук Floreo перед дзеркалом.
3. Переглянути відеоматеріал та проаналізувати манеру виконання іспанських танців (чоловічого/жіночого).

Питання для самоперевірки

1. Чи відокремлюєте ви звук удару п'яти від звуку всієї стопи?
2. Чи залишається корпус нерухомим під час швидких дробів?
3. Чи не затискаються плечі при грі на кастаньєтах?
4. Чи дотримуєтесь ви ритмічного малюнку? Чи не прискорюєте ви темп там, де потрібна чітка пауза?
5. Чи вистачає експресії в погляді?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Бернадська Д. П. Феномен синтезу мистецтв у сучасній українській сценічній хореографії: Автореф. дис. канд. мистецтвознавства. : 17.00.01 / Д. П. Бернадська; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. - К., 2005. - 20 с. - укр. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2013_7_11
2. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККиМ, 2007. – 306 с. PDF
3. Грек В. А. Інтерпретація народного танцю засобами сучасної хореографії. Актуальні питання культурології. Випуск 17/2017 С. 168-172. PDF
4. Дяченко Н. О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 84с.
5. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
6. Зубатов С. Стиль викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92с.
7. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККиМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
8. Морозов А. І. Віртуозні рухи як феномен народного хореографічного мистецтва. Молодий вчений. 2017. № 8 (48). С. 60–63. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8/15.pdf>
9. Морозов А. І. До проблеми вивчення чоловічих віртуозних рухів в українському народно-сценічному танці. Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 26. С. 309–316. PDF
10. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАКККиМ, 2023. 219 с. PDF

Internet-ресурси:

11. «Flamenco, flamenco» de Carlos Saura
https://www.youtube.com/watch?v=jN4Qw2nAL9Y&list=RDjN4Qw2nAL9Y&start_radio=1
12. National Ballet of Spain/El Ballet Nacional de España
https://www.youtube.com/watch?v=XA3e5IypE_s
13. Gran Jota de La Dolores. Antología de la Danza Española
https://www.youtube.com/watch?v=PPqfcEXAm-M&list=RDPPqfcEXAm-M&start_radio=1
14. Don Quichotte - Fandango (Acte III Tableau II)
https://www.youtube.com/watch?v=QaL7tmfLCHI&list=RDQaL7tmfLCHI&start_radio=1
15. Raymonda Spanish Dance by Young Gyu Choi | Performance clip | Dutch National Ballet
https://www.youtube.com/watch?v=Jujz3Z8EDDs&list=RDJujz3Z8EDDs&start_radio=1

Тема 85. Техніка виконання та методика викладання елементів Циганського танцю.

Циганський танець (сценічний стиль) характеризується надзвичайною емоційною свободою, поєднанням м'якої пластики рук із віртуозною дрібною технікою ніг та специфічними «хлопавками». Це танець контрастів: від ліричного, майже статичного початку до нестримної, вогняної кульмінації.

Практичне заняття

Мета: розвиток пластичної виразності, координаційної свободи (особливо в роботі з атрибутами, як-от спідниця або хустка) та опанування техніки складних дробів і синкопованих ударів.

Завдання

1. Методика викладання основних рухів у характері циганського танцю.
2. Опанування технічними рухами жіночого/чоловічого танців.
3. Виховання манери виконання циганського танцю.

Індивідуальне заняття

Мета: освоєння специфічної манери циганського танцю через розвиток пластики плечей, амплітудної роботи зі спідницею та техніки дрібних переборів ногами.

Завдання

1. Розвинути гнучкість корпусу, рухливість плечового поясу та ритмічну чіткість.
2. Відпрацювання технічних елементів з манерою виконання.

Завдання для самостійної роботи

1. Відпрацювати «циганську тряску» при нерухомому корпусі.
2. Робота зі спідницею/хусткою при обертах та виконанні технічних елементів.
3. Ритмічність виконання каскаду хлопавок на місці та зі стрибком.

4. Проаналізувати манеру виконання циганського танцю переглянувши відеоматеріал.

Питання для самоперевірки

1. Чи працює спідниця як продовження рук? Чи не заплутується тканина під час переходів, і чи синхронні помаху з ритмом ніг?
2. Яка якість «тряски»? Чи це вільна вібрація м'язів, чи напружене здригання всього тіла (що є помилкою)?
3. Чи чітко звучать хлопки? Чи є звук сухим та дзвінким, і чи не збивається при цьому загальний ритм танцю?
4. Чи дотримується «циганський крок»? Чи зберігається м'який перекач стопи, що створює ефект безперервного руху?
5. Емоційний стан: Чи не виглядає ваша усмішка штучною під час драматичних моментів танцю?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Бернадська Д. П. Феномен синтезу мистецтв у сучасній українській сценічній хореографії: Автореф. дис. канд. мистецтвознавства. : 17.00.01 / Д. П. Бернадська; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. - К., 2005. - 20 с. - укр. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2013_7_11
2. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАККиМ, 2007. – 306 с. PDF
3. Грек В. А. Інтерпретація народного танцю засобами сучасної хореографії. Актуальні питання культурології. Випуск 17/2017 С. 168-172. PDF
4. Дяченко Н. О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 84с.
5. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
6. Зубатов С. Стиль викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92с.
7. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАККиМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
8. Морозов А. І. Віртуозні рухи як феномен народного хореографічного мистецтва. Молодий вчений. 2017. № 8 (48). С. 60–63. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8/15.pdf>
9. Морозов А. І. До проблеми вивчення чоловічих віртуозних рухів в українському народно-сценічному танці. Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 26. С. 309–316. PDF

10. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАКККиМ, 2023. 219 с. PDF

Internet-ресурси:

11. Циганський танець | Академічний театр музики, пісні і танцю «Зоряни»
https://www.youtube.com/watch?v=83a-aUBNh1U&list=RD83a-aUBNh1U&start_radio=1
12. Вербунк - танець угорських циган. Gypsy Verbunk by VIRSKY
<https://www.youtube.com/watch?v=QL0varzWUc4>
13. «Циганський танок» - Національний ансамбль танцю України ім. П. Вірського
<https://www.youtube.com/watch?v=ccWwIDve2q0>
14. Don Quixote, Циганський танець LVIV- BALLET
<https://www.youtube.com/watch?v=8xoHmJ0n3Os>

Тема 86. Відпрацювання віртуозних рухів та створення етюдів на основі вивченого матеріалу.

Відпрацювання віртуозних рухів у поєднанні зі створенням етюдів – це етап філігранного шліфування майстерності, де техніка стає інструментом виразності. Іспанський та циганський танці є ідеальним матеріалом для цього, оскільки вони вимагають найвищого рівня координації, ритмічного відчуття та емоційного контролю.

Практичне заняття

Мета: досягнення виконавської віртуозності через опанування складних технічних елементів іспанської та циганської хореографії, а також розвиток творчих здібностей здобувачів у створенні цілісних художніх етюдів на основі синтезу техніки та образу.

Завдання

1. Відпрацювання ідеальної чистоти *zapateado* (дробів) при максимальному темпі; досягнення автономності роботи рук (*floreo*) від інтенсивної роботи ніг; відшліфовування різких зупинок та фіксацій.
2. Вдосконалення технічних елементів циганського танцю (оберти, хлопавки, стрибки, робота зі спідницею).
3. Виховання здатності миттєво переходити від іспанської стриманої пристрасності та гордості до циганської відкритої стихійності та свободи.

Завдання для самостійної роботи

1. Напрацювання технічного виконання віртуозних елементів.
2. Відпрацювання темпоритмічного відчуття.
3. Розуміння «паузи» в обох танцювальних характерах.

Питання для самоперевірки

1. Чи не перетворюється іспанський дріб або циганська хлопавка на нерозбірливий шум при прискоренні темпу?
2. Чи залишається верхня частина тіла вільною і виразною, коли ноги виконують технічно складну роботу?

3. Як працює дихання? Чи немає затримки дихання під час виконання віртуозних пасажів, що призводить до мімічного напруження?
4. Чи витримано стильову межу? Чи не плутаються елементи циганської пластики з іспанською під час створення виконання етюду?

Рекомендовані джерела:

Література:

1. Бернадська Д. П. Феномен синтезу мистецтв у сучасній українській сценічній хореографії: Автореф. дис. канд. мистецтвознавства. : 17.00.01 / Д. П. Бернадська; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. - К., 2005. - 20 с. - укр. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2013_7_11
2. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККиМ, 2007. – 306 с. PDF
3. Грек В. А. Інтерпретація народного танцю засобами сучасної хореографії. Актуальні питання культурології. Випуск 17/2017 С. 168-172. PDF
4. Дяченко Н. О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 84с.
5. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
6. Зубатов С. Стиль викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92с.
7. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККиМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
8. Морозов А. І. Віртуозні рухи як феномен народного хореографічного мистецтва. Молодий вчений. 2017. № 8 (48). С. 60–63. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8/15.pdf>
9. Морозов А. І. До проблеми вивчення чоловічих віртуозних рухів в українському народно-сценічному танці. Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 26. С. 309–316. PDF
10. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАКККиМ, 2023. 219 с. PDF

Internet-ресурси:

11. «Flamenco, flamenco» de Carlos Saura
https://www.youtube.com/watch?v=jN4Qw2nAL9Y&list=RDjN4Qw2nAL9Y&start_radio=1
12. National Ballet of Spain/El Ballet Nacional de España
https://www.youtube.com/watch?v=XA3e5IypE_s

13. Gran Jota de La Dolores. Antologia de la Danza Española
https://www.youtube.com/watch?v=PPqfcEXAm-M&list=RDPPqfcEXAm-M&start_radio=1
14. Don Quichotte - Fandango (Acte III Tableau II)
https://www.youtube.com/watch?v=QaL7tmfLCHI&list=RDQaL7tmfLCHI&start_radio=1
15. Raymonda Spanish Dance by Young Gyu Choi | Performance clip | Dutch National Ballet
https://www.youtube.com/watch?v=Jujz3Z8EDDs&list=RDJujz3Z8EDDs&start_radio=1
16. Циганський танець | Академічний театр музики, пісні і танцю «Зоряни»
https://www.youtube.com/watch?v=83a-aUBNh1U&list=RD83a-aUBNh1U&start_radio=1
17. Вербунк - танець угорських циган. Gypsy Verbunk by VIRSKY
<https://www.youtube.com/watch?v=QL0varzWUc4>
18. «Циганський танок» - Національний ансамбль танцю України ім. П. Вірського <https://www.youtube.com/watch?v=ccWwIDve2q0>
19. Don Quixote, Циганський танець LVIV- BALLET
<https://www.youtube.com/watch?v=8xoHmJ0n3Os>

4. Структура освітнього компоненту

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		Лек	Пр.	Сем	Інд	СРЗВ
1	2	3	4	5	6	7
VII СЕМЕСТР						
РОЗДІЛ 13. Методика виконання та викладання розділу «Allegro».						
Тема 67. Базові стрибки. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	10	1	5			4
Тема 68. Зв'язуючі та допоміжні стрибки. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	8		4			4
Тема 69. Ускладненні стрибки з заносками. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	11	1	6			4
Тема 70. Великі стрибки. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	12	1	6		1	4
Тема 71. Стрибки en tournant. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	11		6		1	4
Тема 72. Tours en l'air. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	8		4			4
Усього годин за розділом 13	60	3	31		2	24
РОЗДІЛ 14. Методика створення етюдної форми.						
Тема 73. Вдосконалення виконавської майстерності рухів exercise біля станка.	10	1	5			4
Тема 74. Методика створення етюдної форми в уроці народно-сценічного танцю. Демонстрація та обговорення.	21	2	10		1	8
Тема 75. Характерні особливості, техніка виконання та методика викладання рухів і комбінацій в характері Італійського танцю.	15		8		1	6
Тема 76. Створення етюдів з виконанням технічно складних рухів на основі вивченого матеріалу.	14		8			6
Усього годин за розділом 14	60	3	31		2	24
Усього годин за VII семестр	120	6	62		4	48
VIII СЕМЕСТР						
РОЗДІЛ 15. Формування уроку класичного танцю.						
Тема 77. Основні задачі та програмний матеріал молодших класів.	6	1	3			2
Тема 78. Основні задачі та програмний матеріал середніх класів.	6	1	3			2
Тема 79. Основні задачі та програмний матеріал старших класів.	6	1	3			2
Тема 80. Побудова комбінацій exercise біля станка.	14		7		1	6

Тема 81. Побудова комбінацій exercise на середині залу та розділу «Adagio».	13		7			6
Тема 82. Побудова комбінацій розділу «Allegro».	15		8		1	6
Усього годин за розділом 15	60	3	31		2	24
РОЗДІЛ 16. Техніка професійного виконання рухів та методика їх викладання.						
Тема 83. Професійний підхід та методика виконання рухів. Вдосконалення віртуозної майстерності.		1	8			5
Тема 84. Вивчення танцювальних віртуозних елементів Іспанського танцю.		1	8		1	7
Тема 85. Техніка виконання та методика викладання елементів Циганського танцю.		1	8		1	7
Тема 86. Відпрацювання віртуозних рухів та створення етюдів на основі вивченого матеріалу.			7			5
Усього годин за розділом 16	60	3	31		2	24
Усього годин за VIII семестр	120	6	62		4	48
Разом	240	12	124		8	96

5. Темы практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
67	Базові стрибки. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	5
68	Зв'язуючі та допоміжні стрибки. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	4
69	Ускладненні стрибки з заносками. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	6
70	Великі стрибки. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	6
71	Стрибки en tournant. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	6
72	Tours en l'air. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	4
73	Вдосконалення виконавської майстерності рухів exercise біля станка.	5
74	Методика створення етюдної форми в уроці народно-сценічного танцю. Демонстрація та обговорення.	10
75	Характерні особливості, техніка виконання та методика викладання рухів і комбінацій в характері Італійського танцю.	8
76	Створення етюдів з виконанням технічно складних рухів на основі вивченого матеріалу.	8

77	Основні задачі та програмний матеріал молодших класів.	3
78	Основні задачі та програмний матеріал середніх класів.	3
79	Основні задачі та програмний матеріал старших класів.	3
80	Побудова комбінацій exercise біля станка.	7
81	Побудова комбінацій exercise на середині залу та розділу «Adagio».	7
82	Побудова комбінацій розділу «Allegro».	8
83	Професійний підхід та методика виконання рухів. Вдосконалення віртуозної майстерності.	8
84	Вивчення танцювальних віртуозних елементів Іспанського танцю.	8
85	Техніка виконання та методика викладання елементів Циганського танцю.	8
86	Відпрацювання віртуозних рухів та створення етюдів на основі вивченого матеріалу.	7
	Разом	124

6. Теми індивідуальних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
70	Великі стрибки. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	1
71	Стрибки en tournant. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	1
74	Методика створення етюдної форми в уроці народно-сценічного танцю. Демонстрація та обговорення.	1
75	Характерні особливості, техніка виконання та методика викладання рухів і комбінацій в характері Італійського танцю.	1
80	Побудова комбінацій exercise біля станка.	1
82	Побудова комбінацій розділу «Allegro».	1
84	Вивчення танцювальних віртуозних елементів Іспанського танцю.	1
85	Техніка виконання та методика викладання елементів Циганського танцю.	1
	Разом	8

7. Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
67	Базові стрибки. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	4
68	Зв'язуючі та допоміжні стрибки. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	4
69	Ускладненні стрибки з заносками. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	4
70	Великі стрибки. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	4
71	Стрибки en tournant. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	4
72	Tours en l'air. Основні принципи виконання та етапи вивчення.	4
73	Вдосконалення виконавської майстерності рухів exercise біля станка.	4
74	Методика створення етюдної форми в уроці народно-сценічного танцю. Демонстрація та обговорення.	8
75	Характерні особливості, техніка виконання та методика викладання рухів і комбінацій в характері Італійського танцю.	6
76	Створення етюдів з виконанням технічно складних рухів на основі вивченого матеріалу.	6
77	Основні задачі та програмний матеріал молодших класів.	2
78	Основні задачі та програмний матеріал середніх класів.	2
79	Основні задачі та програмний матеріал старших класів.	2
80	Побудова комбінацій exercise біля станка.	6
81	Побудова комбінацій exercise на середині залу та розділу «Adagio».	6
82	Побудова комбінацій розділу «Allegro».	6
83	Професійний підхід та методика виконання рухів. Вдосконалення віртуозної майстерності.	5
84	Вивчення танцювальних віртуозних елементів Іспанського танцю.	7
85	Техніка виконання та методика викладання елементів Циганського танцю.	7
86	Відпрацювання віртуозних рухів та створення етюдів на основі вивченого матеріалу.	5
	Разом	96

8. Методи та форми навчання

- **Лекційні та теоретичні методи:** лекція; пояснення (опанування термінології та біомеханіки руху); показ; перегляд відео-матеріалів (аналіз виступів світових зірок або професійних ансамблів допомагає формувати естетичний смак).
- **Практичні заняття:** виконання практичних завдань (комбінації біля станка та на середині залу); опитування здобувачів освіти, (перевірка знання назв рухів та методика їх виконання); аналіз комбінацій (розуміння побудови логічних зв'язок між рухами).
- **Індивідуальна робота** (ефективна форма для корекції технічних помилок): практичний показ; аналіз власних комбінацій та уроків класичного й народно-сценічного танців.
- **Самостійна робота** (спрямована на поглиблення знань): робота з навчально-методичною літературою та відео-матеріалами; виконання завдань.

9. Методи та форми контролю

Методами контролю для визначення інформації про рівень підготовки здобувача є:

- Візуальне спостереження, безперервний моніторинг;
- Практичне випробування;
- Порівняльний аналіз;
- Теоретичне опитування;
- Самоконтроль;
- Залік (7 семестр);
- Підготовка до комплексного кваліфікаційного іспиту (8 семестр).

Форми контролю

Контроль знань та вмінь здобувачів вищої освіти здійснюється за **100-бальною накопичувальною системою**. Оцінювання базується на принципі безперервності: бали накопичуються протягом усього навчального семестру за різні види діяльності, що стимулює ЗВО до систематичної роботи.

1. Поточний контроль (максимум 60 балів)

Поточне оцінювання дозволяє відстежити динаміку професійного зростання ЗВО. Воно включає наступні компоненти:

1.1. Практична робота на заняттях (40 балів):

А. Практичний показ (20 балів)

- правильність постановки корпусу, позицій ніг та рук, положення голови;
- дотримання академічних канонів класичного танцю та стилістичних особливостей народно-сценічного танцю (характерна манера, національний колорит).

- музикальність, координація та чистота виконання елементів та вправ класичного та народно-сценічного танцю.

Б. Методичне пояснення (20 балів)

- усний аналіз заданого руху: поняття, методично-технічні особливості виконання, музичне оформлення.
- типові помилки при виконанні та методи їх виправлення;
- методика викладання елемента для різних етапів навчання (від простого до складного);

1.2. Виконання завдань на самостійне опрацювання (20 балів):

- відпрацювання вивчених на практичних заняттях рухів та вправ;
- побудова танцювальних комбінацій;
- комплексний методичний аналіз окремого руху чи вправи..

2. Підсумковий контроль (максимум 40 балів)

Підсумковий контроль є комплексною перевіркою професійної готовності здобувача. Він проводиться у формі практичного показу (VII-й семестр залік/VIII-й семестр підготовка до ККІ) з обов'язковим методичним поясненням.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

	Практичні	Самостійна робота	Всього
Розділ 13 (Т 67-72)	20	10	30
Розділ 14 (Т 73-76)	20	10	30
Залік	-	-	40
Всього	40	20	100

10. Оцінювання результатів навчання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	За шкалою ECTS	За національною системою	Характеристика знань, умінь і навичок здобувача освіти
90 - 100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти повністю володіє матеріалом освітнього компоненту. Демонструє технічно досконале виконання вправ

			exercise класичного та народно-сценічного танцю біля станка та на середині залу з чітким дотриманням методичних принципів. Виконання відзначається координаційною точністю, стійкістю, контролем, збереженням виворотності, точністю амплітуди руху, виразністю та музичністю. Здобувач вищої освіти вільно та аргументовано пояснює методичні особливості виконання рухів та вправ, етапи вивчення елементів, самостійно виявляє та коригує методичні помилки, демонструє високий рівень виконавської та методичної культури.
82-89	В	дуже добре	Здобувач вищої освіти здебільшого володіє матеріалом освітнього компоненту. Техніка виконання вправ є правильною, хоча трапляються незначні неточності в координації, ритмі або стабільності корпусу. Комбінації виконуються логічно, методика викладання зрозуміла, однак варіативність і глибина методичного аналізу проявляються не завжди повною мірою. Виконавська манера та стилістична відповідність сформовані, але ще не стабільні.
74-81	С	добре	Здобувач вищої освіти засвоїв основний обсяг матеріалу освітнього компоненту. Виконання базових елементів exercise є задовільним, проте координаційно-складні рухи виконуються з помітними технічними неточностями. Спостерігаються труднощі у збереженні балансу, виворотності, чіткості виконання рухів рухів.

			Методичні знання носять репродуктивний характер, аналіз помилок поверхневий. Виконавська виразність використовується епізодично.
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на елементарному рівні. Техніка виконання вправ нестійка, порушуються координація, ритмічність та логіка рухів. Комбінації виконуються з численними методичними зауваженнями, розуміння етапів вивчення та принципів викладання фрагментарне. Виконавська культура та стилістична точність виражені слабо.
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти має фрагментарні знання та навички з освітнього компоненту. Виконання базових і складніших елементів exercise супроводжується суттєвими технічними помилками, відсутній контроль корпусу, амплітуди та координації. Методичні пояснення непослідовні, логіка побудови вправ і комбінацій не дотримується.
35-59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	Здобувач вищої освіти частково володіє матеріалом освітнього компоненту, але не здатен якісно виконувати та методично пояснювати основні вправи exercise. Порушуються музичність, ритм, просторове орієнтування, технічні навички нестійкі, комбінації виконуються з істотними помилками. Педагогічні вміння та виконавська культура не сформовані.

0-34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням)	Здобувач вищої освіти не володіє матеріалом освітнього компоненту. Не виконує навіть базових елементів exercise, не розуміє методики викладання, порушує технічні та музичні вимоги. Відсутні елементарні виконавські та педагогічні навички, професійна готовність не сформована.
------	---	--	--

11. Методичне забезпечення

1. Нормативна база та навчальний контент:

- Робоча програма курсу (тематичне планування та погодинний розподіл).
- Комплекс методичних вказівок і практичних завдань для всіх видів аудиторних занять.
- Перелік питань для самостійного контролю знань.
- Медіатека (фахові відеоматеріали та записи зразкових виступів).
- Рекомендовані фахові підручники та навчальні посібники.

2. Система моніторингу та оцінювання:

- Параметри та критерії оцінювання навчальних досягнень (технічні показники: апломб, виворотність; виконавські якості: музикальність, артистизм).
- Діагностичний інструментарій (форми поточного та підсумкового контролю).

3. Електронне та мультимедійне супроводження:

- Візуалізаційні матеріали та мультимедійні презентації.
- Освітня платформа Moodle.
- Репозиторій Коледжу <https://rep.dance-academy.kyiv.ua>

12. Рекомендовані джерела:

Література:

Основна:

1. Ахекян Т.Л. Значення рук в класичному танці. Методичні рекомендації. – К., 2001.
2. Ахекян Т.Л. Методика викладання класичного танцю у підготовчих групах: Навчально-методичний посібник. – К.: ДАКККіМ, 2003. 115 с.
3. Березова Г. О. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах. – 2-ге вид. - К.: Музична Україна, 1990. - 256 с.
4. Володько В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: Навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, переробл. / В.Ф. Володько. – К.: ДАКККіМ, 2007. – 306 с. PDF
5. Герц І.І. Класичний танець. Методика професійного розвитку танцівника: навчальний посібник. - К., 2007. – 154 с.
6. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю: навч.-метод. посіб./Ю.В. Гончаренко, О.А. Єрмакова – З., 2018.- 239с.
7. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю. Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівня акредитації/Вид. друге, доопрацьоване і доповнене/— Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 416с.
8. Зубатов С. Стил ь викладання в хореографії. Київ : Ліра-К, 2019. 92с.
9. Камін В. О. Народно-сценічний танець: груповий розподіл вправ біля станка / В. О. Камін. – Київ : ДАКККіМ, 2008. – 151 с. URL: <https://studfile.net/preview/10035443/>
10. Колосок О. Майстри народно-сценічного танцю : біографічний довідник / уклад. О.П.Колосок. – К. : ДАКККіМ, 2008. – 116 с.
11. Морозов А. І. Віртуозні рухи як феномен народного хореографічного мистецтва. Молодий вчений. 2017. № 8 (48). С. 60–63. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8/15.pdf>
12. Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. X Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 05–06 червня 2025 р.). Київ : НАКККіМ, 2025. 141 с. PDF
13. Проблеми мистецької освіти та виконавства: збірник науково-методичних статей / за ред. Ю. Ф. Дворника та О. В. Коваль. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. Вип. 13. 253 с. PDF
14. Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник.- К.: Альтерпрес, 2005.- 324с.: іл.

Допоміжна:

15. Андрійчук М. О. Методика вивчення класичного танцю: метод. рек. для студ. спеціальності «Хореографія». – Л., 2016. – 26 с.
16. Бернадська Д. П. Феномен синтезу мистецтв у сучасній українській сценічній хореографії: Автореф. дис. канд. мистецтвознавства. :

- 17.00.01 / Д. П. Бернадська; Київ. нац. ун-т культури і мистец. - К., 2005. - 20 с. - укр. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2013_7_11
- 17.Голдріч О. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. - Л.. 2003. – 160 с.
- 18.Грек В. А. Інтерпретація народного танцю засобами сучасної хореографії. Актуальні питання культурології. Випуск 17/2017 С. 168-172. PDF
- 19.Дяченко Н. О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навч. посібник – Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. – 84с.
20. Захарчук Н. Словник хореографічних термінів СЛОВНИК Навчально-методичний посібник. – Л., 2013. – 27 с.
21. Котов В., Одерій Л. Теорія і методика класичного танцю. – С., 2021. – 58 с.
- 22.Культурні домінанти ХХІ століття: мистецька освіта : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. / упор. С. В. Шалапа. Київ, 30 вересня 2022 р. Київ : НАКККіМ, 2022. 226 с. PDF
- 23.Морозов А. І. До проблеми вивчення чоловічих віртуозних рухів в українському народно-сценічному танці. Мистецтвознавчі записки. 2014. Вип. 26. С. 309–316. PDF
- 24.Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 20–21 травня 2020 р. Київ : НАКККіМ, 2020. 216 с. PDF
- 25.Особливості роботи хореографа в сучасному соціокультурному просторі : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 01–02 червня 2023 р.). Київ : НАКККіМ, 2023. 219 с. PDF
- 26.Реброва О.Є. Теоретичне дослідження художньо-ментального досвіду в проекції педагогіки мистецтва: [монографія] / О.Є.Реброва. – Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. – 295с. PDF

Авторські публікації у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України та до наукометричних баз:

- 27.Бобровник Ю.В., Неділько В.В. Психологічні аспекти виразності та творчості в хореографії сучасності. Науковий журнал «Габітус» – Одеса, 2023. – № 50. – с 148-152. URL: <http://habitus.od.ua/50-2023>
- 28.Бобровник Ю.В., Неділько В.В., Михайлов В.С. Інтеграція сучасної хореографії в культурні події України ХХІ століття. Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» – Дрогобич, 2024. – № 79 том 2. – с 41-47. URL: <http://www.apfn-journal.in.ua/79-2024>
- 29.Бобровник Ю.В., Неділько В.В., Нежива С.М. Роль мистецтва в політичних і правових процесах: вплив, співвідношення та виклики. VII Міжнародна науково-практична конференція «EUROPEAN

- SCIENTIFIC CONGRESS» – Мадрид, Іспанія, 7-9 серпня 2023. – с. 127-133 <https://surl.li/fjvksh>
30. Клявін Д. Р., Прянiчников В. В., & Прянiчникова Л. Ю. (2025). Компетентнiсний пiдхiд у професiйний пiдготовцi хореографа-постановника. *Педагогiчна Академiя: науковi записки*, (23). <https://doi.org/10.5281/zenodo.17383482>
31. Дмитро Клявін, Володимир Прянiчников, Людмила Прянiчникова. Класичний танець як культурний код: роль хореографа-постановника в актуалiзацiї традицiй. «Актуальнi питання гуманiтарних наук». Випуск № 90 том 1, 2025 р. с. 154-161. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/90-1-23>
32. Дмитро Клявін, Володимир Прянiчников, Людмила Прянiчникова. Постановочна практика як платформа для розвитку творчого мислення хореографа. № 10(40) (2025): Вісник науки та освiти. с.1730-1743 [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10\(40\)-1730-1743](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-10(40)-1730-1743)

Internet-ресурси:

33. Balanchine Tarantella
https://www.youtube.com/watch?v=ypB6dk3nlUg&list=RDypB6dk3nlUg&start_radio=1
34. Bournonville: Tarantella Napoli
https://www.youtube.com/watch?v=12QISnvFlk0&list=RD12QISnvFlk0&start_radio=1
35. Galicia en Danza – Tarantella
<https://www.youtube.com/watch?v=BnbAwKlxW88>
36. Pizzica di San Vito Orchestra Etnomusa di Sapienza di Roma. Andrea de Siena Maria Carmen di Poce
https://www.youtube.com/watch?v=kjLe4ft_x0o&list=RDkjLe4ft_x0o&start_radio=1
37. «Flamenco, flamenco» de Carlos Saura
https://www.youtube.com/watch?v=jN4Qw2nAL9Y&list=RDjN4Qw2nAL9Y&start_radio=1
38. National Ballet of Spain/El Ballet Nacional de España
https://www.youtube.com/watch?v=XA3e5IypE_s
39. Gran Jota de La Dolores. Antologia de la Danza Española
https://www.youtube.com/watch?v=PPqfcEXAm-M&list=RDPPqfcEXAm-M&start_radio=1
40. Don Quichotte - Fandango (Acte III Tableau II)
https://www.youtube.com/watch?v=QaL7tmfLCHI&list=RDQaL7tmfLCHI&start_radio=1

41. Raymonda Spanish Dance by Young Gyu Choi | Performance clip | Dutch National Ballet
https://www.youtube.com/watch?v=Jujz3Z8EDDs&list=RDJujz3Z8EDDs&start_radio=1
42. Циганський танець | Академічний театр музики, пісні і танцю «Зоряни»
https://www.youtube.com/watch?v=83a-aUBNh1U&list=RD83a-aUBNh1U&start_radio=1
43. Вербунк - танець угорських циган. Gypsy Verbunk by VIRSKY
<https://www.youtube.com/watch?v=QL0varzWUc4>
44. «Циганський танок» - Національний ансамбль танцю України ім. П. Вірського <https://www.youtube.com/watch?v=ccWwIDve2q0>
45. Don Quixote, Циганський танець LVIV - BALLET
<https://www.youtube.com/watch?v=8xoHmJ0n3Os>

13. Контрольні питання та практичні завдання (залік VII семестр)

1. Охарактеризуйте класифікацію базових стрибків залежно від прийому відштовхування та приземлення, розкрийте етапи вивчення та основні методичні вимоги до їх виконання; продемонструйте комбінацію з використанням базових стрибків (*temps sauté, changement de pied, pas assemblé, pas jeté*).
2. Поясніть поняття зв'язуючих та допоміжних стрибків, охарактеризуйте їх функціональне призначення у побудові стрибкових комбінацій, послідовність та етапи вивчення, методичні вимоги до виконання; продемонструйте комбінацію з поєднанням зв'язуючих і базових стрибків (*pas glissade, petit pas chassé, pas tombé, temps levé*).
3. Розкрийте поняття «заноски», охарактеризуйте класифікацію стрибків з заносками (*pas battu, entrechats, brisé*), етапи їх вивчення та основні методичні вимоги до виконання; продемонструйте комбінацію з використанням стрибків з заносками (*entrechat trois, entrechat quatre* або *brisé*).
4. Охарактеризуйте різновиди великих стрибків, етапи вивчення та методичні принципи їх виконання, зокрема вимоги до висоти, амплітуди та *ballon*; продемонструйте комбінацію використовуючи виконання одного з великих стрибків (*grand assemblé, grand jeté* або *grand pas de chat*).
5. Дайте визначення поняттю стрибків *en tournant*, охарактеризуйте послідовність та етапи їх вивчення, методичні правила виконання та значення для розвитку координації та контролю осі обертання; продемонструйте комбінацію зі стрибками *en tournant* (*sissonne ouverte, pas assemblé* або *pas jeté en tournant*).
6. Розкрийте поняття *tours en l'air*, охарактеризуйте їх різновиди, етапи вивчення та методичні вимоги до виконання, зокрема роботу корпусу, рук і контроль приземлення; продемонструйте комбінацію з виконання різноманітних *tours en l'air*.
7. Як змінюється акцентування рухів у вправах біля станка в народно-сценічному танці при переході від навчального до виконавського рівня? Пропредмонструйте та методично обґрунтуйте виконання каблучного *battement tendu* для початкового та виконавського рівня.
8. У чому полягає різниця між навчальною комбінацією та етюдною формою? Пропредмонструйте комбінацію та частину танцювального

етюду з використанням цієї комбінації в поєднанні з іншими рухами за обраним характером.

9. Які критерії є визначальними під час обговорення та аналізу продемонстрованого етюду? Обґрунтуйте свою відповідь.
10. Як логічно поєднати віртуозні елементи (оберти, дробі, стрибки) з лексичним текстом етюду, щоб не втратити його художню цілісність? Наведіть приклад поєднання танцювальних елементів.
11. Як розподілити фізичне навантаження в етюді, де присутні технічно складні рухи (трюки)? Складіть схему послідовності рухів у власному етюді та обґрунтуйте їх місце в композиції.
12. Поясніть методику роботи над чистотою виконання дробів та ударів у швидкому темпі: від чого залежить якість звуку? Що важливо пам'ятати при виконанні дробних вистукувань?